

Ung, blatte och “föräldralös”

Heder och skam: kulturens påverkan

Heder och skam är en tung faktor som påverkar invandrare i bl.a vårdrummet.

Det hindrar människor från att söka vård i tid och ta emot hjälp

Heder och skam handlar enkelt om individens anseende i samhället och hur det blir en del av individens identitet och förhållningssättet utåt

OBS: Vi ska inte vara dömande eller ha förutfattade meningar. Vi ska vara medvetna, förstående och empatiska om underliggande sociala normer som olika kulturer har.

Vad säger undersökningarna?

Myndigheten för vård- och omsorgsanalys 2023

"Resultatet av intervjustudien visar bland annat att flera deltagare upplever att de har fått ett fördomsfullt bemötande i vården, oftast för att vårdpersonalen har haft fördomar och förutfattade meningar om andra kulturer. Flera tycker att de inte blir tagna på allvar när de söker vård. Deltagarna tycker att det är svårt att förstå hur den svenska sjukvården fungerar och att det finns stora skillnader mellan hur svensk sjukvård fungerar jämfört med sjukvård i andra länder..."

"Språksvårigheter påverkar vissa av deltagarnas erfarenheter, men vi ser även att det saknas kompetens bland primärvårdpersonalen när det gäller att förstå och förhålla sig till kulturella skillnader.

Socialstyrelsen 2018

"Personer med schizofreni och schizofreniliknande tillstånd drabbas i högre utsträckning även av annan ohälsa, får ofta sämre behandling inom vården och dör i förtid, jämfört med personer utan psykisk sjukdom. Det har visats i åtskilliga rapporter och vetenskapliga studier."

Socialförsäkringsrapport 2024:1

"Utrikes födda får avslag i större utsträckning än inrikes födda, vilket gäller hela perioden sedan 2002, även om skillnaderna är mindre idag än i början av 2000-talet. Utrikes födda är även överrepresenterade i gruppen som ansöker om assistansersättning i förhållande till andelen utrikes födda i befolkningen. Det är också en större andel utrikes födda vuxna som står utan annat samhällsstöd innan de ansöker..."

"Att det är en högre andel avslag bland utrikes födda skulle möjligen kunna förklaras av att personer som bott en kort tid i Sverige har sämre förutsättningar vad gäller exempelvis språkkunskaper och underlag från sjukvården."

Anhörigas vittnesmål

"Att vara tonåring och bli förälder till sin förälder är verkligen ingen lätt sak. Det är en snårig djungel att ta sig igenom när det gäller att söka hjälp och stöd. Många unga anhöriga jag har träffat mår mycket dåligt."

"Det påverkade mig väldigt mycket när min pappa utvecklade schizofreni. Jag var 17 år och fick börja ordna upp hemma, betala räkningar, hålla koll på skolarbetet och ta hand om honom."

"När LSS-utredningar görs verkar det som om kriterierna som ska uppfyllas inte är anpassade efter just den här sjukdomen. Jag förstår inte varför det ska vara så svårt."

"Att se sin förälder försämrats med tiden, ständigt försöka hjälpa till med allt möjligt är som att stå på ett torg fullt med människor, skrika hjälp högt hundratals gånger och se hur alla bara går förbi dig som att du är osynlig"

"Jag visste inte vad min mamma menade med vår uppväxt i Sverige, att vi skulle kämpa minst dubbelt så hårt som etniska svenskar, när det kom till allt. Nu vet jag det, när jag försöker dubbelt så hårt att fixa fram bra hjälp till henne. De tar inte oss på allvar."

"Det är som om den som har Alzheimers sjukdom dör två gånger. Först dör personen psykiskt och det finns bara ett skal kvar. Sen dör personen fysiskt."

"Jag önskar att samordningen mellan alla institutioner skulle fungera. Då hade man inte behövt ta så mycket ansvar man oftast gör som barn till någon med kognitiv sjukdom."

"Man känner sig så motarbetad, hela tiden och av alla. Det är som att de vill göra det svårare än det är. Eller så vet de inte vad som gäller."

"Min pappas alkoholdemens ledde till att jag själv utvecklade ett substansberoende. Jag var dock en högfunktionell missbrukare - ingen visste någonting. Det var det enda sättet som hjälpte mig döva mina tankar om att min pappa skulle dö snart"

"Andra invandrare som kom från samma land som oss snackade så jävla mycket skit om min pappas diagnos. De skvallrade så jävla mycket. Inget ville veta för att hjälpa oss barn, de ville veta vad de skulle sitta och snacka skit om på testunderna hos varandra."

Vad kan sjukvården göra?

Utbildning i sjukvårdskår. Antalet åldrande första generationens invandrare kommer att öka. Vi i andra generationen och framåt behöver stöd. Utbildning av oss, för oss och alla andra.

Kommun, region och stat har ett ansvar för folkets välbefinnande. Sverige behöver ligga i framkant med uppdaterad kunskap, utbildning och teknik. Där behövs samarbeten mellan alla organ.

Det finns fördomar och underliggande rasism inom svensk sjukvård. Vi behöver fler utrikesfödda och/eller invandrare som jobbar nära de drabbade. Det handlar om att möta den sjuka personen där den är, med förståelse.